

יפוי כוח מתמשך - מדוע זה חשוב

לאחרונה פנו אלי מספר לקוחות מודאגים בשאלה האם גם הם צריכים לערוך יפוי כוח מתמשך. כמי שעוסקת בדיני משפחה ואפטרופסות מזה כשני עשורים ולאחר שהוכשרתי לערוך יפוי כוח מתמשך הבנתי כמה המחוקק נתן מענה יצירתי לשאלות אקוטיות הקשורות ביום בו יטלה מאיתנו היכולת לקבל החלטות.

בהתאמה, בשנת 2016 נכנס תיקון לחוק המאפשר לכל אדם לתכנן כיצד יתנהלו חייו הבוגרים במצב בו לא יוכל לנהלם בעצמו. שהרי אין זה סוד כי בתקופת הגיל השלישי, רבים נזקקים לעזרת אדם אחר בתפקוד היום יומי, הן בביצוע פעולות כספיות, פניה לבנקים לרשויות וכו' והן בביצוע החלטות רפואיות ופעולות פיזיות. בעבר- במצב בו אדם חדל יכולת לנהל את ענייניו הכספיים ו/או הרפואיים ביהמ"ש מינה לו אפטרופוס לגוף ו/או לרכוש.

כידוע, אפטרופוס נוטל מהאדם את כל יכולתו לקבל החלטות בנושאים אלה תוך פסילה מוחלטת של יכולתו של האדם לקבל החלטות בעניינו לפיכך, תוקן התיקון לחוק, אשר נכנס לתוקף כאמור בשנת 2016 ובו, נקבע מנגנון מדורג, אשר קודם למינוי אפטרופוס.

לעיתים קשה להבחין באדם שסובל מקושי או היעדר כושר שיפוטי לקבל החלטות שכן רגע אחד הוא צלול לחלוטין ורגע אחר מבולבל הוא לגמרי עד שהבזקי הצלילות הולכים ומצטמצמים יותר ויותר ולכן אף לקוחות צעירים ובריאים פונים אלי ומבקשים להסדיר מצב אפשרי ועתידי בו יחדלו מלתפקד באופן מושלם.

התיקון לחוק של יפוי כוח מתמשך מאפשר לאדם, מעל גיל 18, למנות לעצמו מיופה כוח שיוכל לקבל עבורו החלטות בעתיד, בעת הצורך ואם לא יוכל עוד לעשות זאת בעצמו -איו ספק כי בחקיקה חדשה זו- כולם יוצאים נשכרים שכן יכולת קבלת ההחלטות והבחירה החופשית נותרה בידי ה"ממנה" הלקוח המבקש לייפות את כוחו לאדם אחר בעת הצורך -.

והחשוב ביותר היא העובדה כי הממנה על פי יפוי כוח המתמשך נותר עם כשרותו המשפטית לקבלת החלטות שונות ואף יכול, אם ברצונו לעשות כן, לבטל את יפוי הכוח שנתן בכל עת וזאת בשונה ממינוי אפטרופוס שמרגע שהתמנה הסיכוי לבטלו קלוש.

אין ספק כי התיקון לחוק מעניק לאזרח כלי משפטי מופלא לתכנן את עתידו מבעוד מועד, בעודו צלול בהיר ובעל כושר קוגניטיבי מצויין הוא מחליט מה יעשה ברכושו ו/או בגופו כשיגיע למצב של היעדר כשירות קוגניטיבית ו/או גופנית- ובאמצעות יפוי כוח מתמשך- הוא ממנה איש אמון שהוא בוטח בו וסומך עליו שיפעל לטובתו ברגע האמת.

לא מעט לקוחות אשר בילבלו בין יפוי כוח מתמשך ובין צוואה פנו אלי בשאלה האם יש צורך ביפוי כוח מתמשך למרות שכבר ערכו צוואה- אולם חשוב לי להזכיר את ההבדל בין השניים; כי בעוד

הצוואה נכנסת לתוקף רק ביום פקודה, קרי, ביום פטירתו של אדם הרי שיפוי כוח מתמשך נכנס לתוקף בחייו של האדם הממנה- ביום בו אדם מאבד את כושרו הקוגניטיבי להחליט בענייניו.

התיקון לחוק מביא לידי ביטוי תפיסות מתקדמות המבטאות את עקרון ההחלטה העצמאית וכיבוד הרצון של האדם. התיקון לחוק קובע מערכת דינים מיוחדת שחלה על יפוי הכח המתמשך

מדובר על תפיסה שמדגישה את העצמאות, האוטונומיה וכיבוד הרצון של האדם בד בבד עם מחויבותה של החברה להגן על חסויים ולשמור על טובתם.

בנוסף וכאמור בסעיף 32 יז' לחוק הממנה יכול לקבוע ביפוי הכח המתמשך "מיודע"- אדם אחד או יותר שיהיה על מיופה הכח לדווח להם על החלטות או פעולותיו בנושאים הקבועים ביפוי הכח, באופן ובמועדים שקבע הממנה. כמו כן יכול הממנה לקבוע כי מיופה הכח ידווח על פעולותיו לאפוטרופוס הכללי.

מיופה הכוח (הממונה) צריך לחרום בפני עורך דין על כך שיפעל לפי הוראות הממנה. כמוכך, שאם הממנה ביקש ממנו לעבור על החוק, הוא אינו יכול לפעול על פי בקשתו ועליו לפנות לבית המשפט ולשאול אותו כיצד עליו לנהוג בסיטואציה זו.

כיוון שמיוני מיופה כוח מלווה לא פעם בקנאה, או אפילו בחוסר יכולת של מיופה כוח יחידי לנהל הכל(הדבר נכון בפרט כאשר מדובר בממונה על עסקים וחברות גדולות), יכול הממנה לחלק את יפוי הכוח למספר חלקים, כך שממונה אחד יקבל סמכות על דבר מסוים ואילו ממונה שני יקבל סמכות על דבר אחר וממונה ג יקבל סמכות על דבר שלישי וכן הלאה. כמו כן, יכול הממנה להחליט האם ברצונו שהממונים יעבדו בשיתוף פעולה, או שמא בנפרד, מהו היקף הסמכויות והאחריות של כל אחד מהם וכן מי יכריע במקרה של מחלוקת ביניהם.

יפוי הכוח המתמשך מתייחס גם לרווחתו האישית של האדם, וגם לרווחתו הכלכלית. כך, בקבלת החלטה האם במקרה של חוסר יכולת לתפקד יעבור האיש לבית חולים, יישאר בבית, יקבל טיפול תרופתי כזה או אחר וכו', ניתן כמוכך לערוך יפוי כוח מתמשך המתייחס למצבו הבריאותי של הממנה בלבד וכך הדבר גם לגבי יפוי הכוח בענייני הרכוש. הממנה יכול לקבוע כי הממונה מטעמו יטפל בשלל ההחלטות או שיטפל בחלקן, הכל לגופו של עניין.

כמו כן, החוק מונע גם מינוי של אנשים שיש לממנה עימם קשר טיפולי, תלות מקצועית, תלות כלכלית או כל עניין אישי אחר, למעט קרובי משפחה.

הליך עריכת יפוי כוח מתמשך מתקיים בכתב מעל לטופס "יפוי כוח מתמשך". ההליך עצמו נערך ונחתם על ידי הממנה **בפני עורך דין אשר עבר הכשרה ייחודית המסמיכה אותו לטפל בעניין** ושאינו לו כל עניין אישי ביפוי הכוח. האדם הממנה רשאי לקבוע ביפוי הכוח מגוון הנחיות מקדימות בנושאים שונים, כמו לדוגמה הסדרי מגורים עתידיים בנסיבות מסוימות או טיפול בעניינים רכושיים. כמו כן, אדם רשאי למנות מיופה כוח יחיד או מספר מיופיי כוח, וואו מיופה כוח חליפי במקרה שבו נבצר ממיופה הכוח הראשון לפעול בשמו. במידה וממונים מספר מיופיי כוח, ניתן ומומלץ לקבוע את היקף האחריות והסמכויות של כל אחד מהם ומי יכריע במצב של מחלוקת ביניהם. עורך הדין שבפניו יפוי הכוח נחתם, נדרש

להסביר לאדם שערך אותו כל המשמעויות המשפטיות והחלופות הקיימות לייפוי הכוח המתמשך, כשלאחר מכן מאשר האדם בחתימתו על המסמך שהוא מבין את המשמעות של מתן ייפוי הכוח, ושהדבר נעשה בהסכמה חופשית שלו, מבלי שהופעל עליו לחץ או תחת השפעה בלתי הוגנת. לאחר עריכתו, יש להפקיד את ייפוי הכוח המתמשך אצל האפוטרופוס הכללי כתנאי לכניסתו לתוקף.

הפקדת ייפוי הכוח המתמשך אצל האפוטרופוס הכללי

הפקדת ייפוי הכוח המתמשך אצל האפוטרופוס הכללי יכולה להיעשות באמצעות עורך הדין שמבצע הפקדה מקוונת במערכת המחשוב של משרד המשפטים ושולח לאחר מכן את ההעתק מקורי למשרד האפוטרופוס הכללי של המחוז הרלוונטי. עורך הדין נדרש לשלוח את ההעתק מקורי בדואר רשום ובתוך 14 יום ממועד עריכתו של ייפוי הכוח המתמשך. ניתן להפקיד את ייפוי הכוח גם באופן עצמאי ובמסירה אישית במשרד האפוטרופוס הכללי של המחוז הרלוונטי, תוך כדי הצגת תעודה מזהה.